

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.III.20.512/2020/14.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella bíró

A felperesek: [...] I. rendű

[...]

[...] II. rendű

[...]

[...] III. rendű

[...]

[...] IV. rendű

[...]

[...] V. rendű

[...]

A felperesek képviselője:

[...]

Az alperesek: [település] Önkormányzata I. rendű

[...]

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal III. rendű
(3525 Miskolc, Városház tér 1.)

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház
és Egyetemi Oktatókórház IV. rendű

(3526 Miskolc, Szentpéteri kapu 72-76.)

Az alperesek képviselői:

[...] I. rendűért

[...] III. rendűért

[...] IV. rendűért

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek, III. rendű alperes, IV. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.266/2019/19.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Miskolci Törvényszék 19.P.21.239/2016/100.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelmekkel támadott részében hatályában fenntartja.

Pfv.III.20.512/2020/14.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I. rendű alperesnek személyenként 1.000 (ezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. Ezt meghaladó felülvizsgálati eljárási költségét mindegyik fél maga viseli.

A le nem rótt 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. és II. rendű felperesek élettársak, korábban három gyermekük született. 2011 szeptemberében az I. rendű felperes következő terhességéről tájékoztatta az I. rendű alperes védőnőjét, aki ezzel kapcsolatban többször küldött jelzést a családgondozó és a jegyző felé az I. rendű felperes gyermekeinek alultápláltságáról, védőoltásaik hiányáról, orvosi ellátásuk késedelméről és ingerszegény környezetükről. E jelzések szerint az I. rendű felperes a terhességét elhanyagolja, azt nem lehet megfelelően nyomon követni, csak kétszer volt ultrahang vizsgálaton, AFP vizsgálatra nem ment el, vérszegénysége ellenére sem szed vérképzőt, „öntörvényű, tanácsot nem fogad el, kezelhetetlen, alulszocializált, alacsony intellektusú, az ígéreteit nem tartja be”, erős dohányos, amit a terhesség alatt sem fog abbahagyni. A védőnő kitért arra is, hogy az I. rendű felperes erősen köhög, „ápolatlan, rendetlen küllemű”, „haja kócos, orálhigiénéje hiányos, ruházata rendetlen, szakadt, piszkos”. A jelzések alapján a családgondozó meglátogatta az I. rendű felperest, és étkezési napló vezetésére, lázmérő beszerzésére, valamint a terhesség folytán szükséges vizsgálatokon való részvételre hívta fel. Miután a védőnő jelzései alapján e vizsgálatokat az I. rendű felperes részben elmulasztotta, és a többi hiányosságot sem pótolta, ezért a jegyző eljárást indított az I. rendű felperes gyermekeinek védelembe vétele érdekében, amit a védőnő jelzései mellett azzal indokolt, hogy a gyermekeknek két éve nincs állandó lakóhelyük, lakhatásuk attól függ, hogy melyik rokon család fogadja be őket. A kitűzött tárgyaláson az I-II. rendű felperesek nem jelentek meg, hanem elköltöztek. Visszaköltözésüket követően a védőnő azt állapította meg, hogy a körülmények nem változtak, ezért jelzéssel élt a IV. rendű alperes felé, amelyben közölte, hogy az I-II. rendű felperesek környezete nem alkalmas a születendő gyermek fogadására. Az I. rendű felperest háziorvosi beutaló alapján a védőnő ráhatására mentő szállította be a IV. rendű alperes szülészetre, ahol túlhordás és magzati retardáció gyanúja miatt a második napon a szülést megindították, és 2012. április [...] -án megszületett az I-II. rendű felperesek negyedik gyermeke. Az I. rendű felperes a negyedik gyermeket a kórházban szoptathatta, gondozhatta, de a 2012. április [...] -i hazabocsátáskor nem vihette magával, mert a jegyző ezen a napon meghozott határozatával elrendelte a negyedik gyermek ideiglenes elhelyezését, és megállapította, hogy a szülők gondozási-nevelési joga szünetel. Az ideiglenes elhelyezést a gyámhivatal 2012. szeptember 28-án felülvizsgálta, és elrendelte a negyedik gyermek átmeneti nevelésbe vételét. A gyermek hazagondozására azóta sem került sor, jogerős gyámhatósági határozatok szabályozzák a szüleivel történő kapcsolattartást.
- [2] A negyedik gyermek megszületését követően az I-II. rendű felperesek három idősebb gyermeke átmeneti nevelésbe vételét rendelték el. Az I. rendű felperes 2014 februárjában következő terhességét jelezte a védőnőnek. A védőnő jelzéseket küldött a családgondozónak, amelyek szerint az I. rendű felperes „külleme elhanyagolt, ápolatlan, hiányos orálhigiéné

Pfv.III.20.512/2020/14.

jellemzi, napközben nem tartózkodik otthon, állandóan úton van, anyósánál étkezik, napközben ott ücsörög, múlatja az időt, évek óta így élnek folyamatosan. Elsősorban az újszülött hazagondozásának problematikáját a szülők magatartásában, életvitelének változatlanságában látom”. A védőnő a gyermek családból való kiemelését javasolta, amit jelzett a IV. rendű alperes felé. A jelzések alapján a családgondozó környezettanulmányt készített, amelyben megállapította, hogy a család szívésségi lakáshasználó, az általuk használt szoba piszkos, rendezetlen, nincs benne sem víz, sem villany, a család nem készült fel a gyermek fogadására, nincs otthon sem ruha, sem pelenka, sem kiságy, semmi nem található a házban, ezért ő is az újszülött kiemelését tartotta indokoltnak. Az I-II. rendű felperesek ötödik gyermeke 2014. augusztus [...] -én a IV. rendű alperes szülészeti osztályán született, ahol a gyermeket az édesanyja mellére helyezték, biztosították az első szoptatást és a bőr-bőr kontaktust, ezt követően azonban az I. rendű felperes többet nem szoptathatta a gyermeket, aki mesterséges táplálásban részesült. Miután gyermekétől elválasztották, az I. rendű felperes 2014. augusztus 6-án önkényesen távozott a kórházból. A gyámhivatal az ötödik gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőknél helyezte el. Határozatának indokolásában megismételte a védőnő jelzéseiben foglalt megállapításokat. A gyámhivatal később elrendelte az ötödik gyermek átmeneti nevelésbe vételét, akinek hazagondozása azóta sem történt meg, a szüleivel való kapcsolattartást jogerős gyámhatósági határozatok szabályozzák.

- [3] A III. rendű felperesnek hat gyermeke van, akik közül három a IV. rendű felperessel való élettársi kapcsolatát megelőzően született. A IV. rendű felperestől további három gyermeke van, akik közül az utolsó a 2014. május [...] -án született V. rendű felperes. Az V. rendű felperes születése előtt a jegyző az első öt gyermeket védelembe vette, majd elrendelte az ideiglenes elhelyezésüket, a gyámhivatal a gyermekeket átmeneti nevelésbe vette. A határozatok szerint a III. rendű felperes nem gondoskodott a gyermekek felügyeletéről, az iskolaköteles gyermekek túlnyomórészt nem jártak iskolába, illetve iskola-előkészítőre, a beteg gyermekeket késve vitték orvoshoz, a csecsemőgondozásokra a nagyobbak vitték el a kisebbeket, a szűrővizsgálatokra nem, vagy késve jutottak el, a védőoltásokat késedelmesen kapták meg. A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vétel fenntartásáról rendelkező későbbi határozataiban rögzítette, hogy a szülők körülményeiben pozitív változás történt, lakóhelyüket rendezték, azonban a III. rendű felperes ismét várandós lett, így emiatt és „a pozitív változások erősítése” érdekében nem látta indokoltnak a nevelésbe vétel megszüntetését, de engedélyezte a III. rendű felperesnek a nyári és téli időszakos rendszeres kapcsolattartást. A III. rendű felperes V. rendű felperessel való terhessége során a védőnő azt jelezte a családgondozónak, hogy az anya elhanyagolja a terhesgondozást, aki valójában egyedül él, nem számíthat segítségre, folyamatosan veszélyezteti a magzatot, dohányzik, szociális ellátásokból tartja fenn magát, „közmunaprogramban vesz részt, mert ez kötelező”. A védőnő nem javasolta az V. rendű felperes hazaadását, amit a IV. rendű alperesnek is jelzett. A jelzés alapján a családgondozó először úgy foglalt állást, hogy a gyermek hazagondozható, utóbb azonban megállapította, hogy „az anya ígérete csak ígéret maradt”, nincsenek pozitív változások, a hozzáállása a régi, ezért egyetértett azzal, hogy az újszülöttet nem lehet hazaadni. A V. rendű felperes 2014. május [...] -án a IV. rendű alperes szülészeti osztályán született, akit a III. rendű felperes a kórházban szoptathatott, gondozhatott, de a 2014. május 7-i hazabocsátásakor már nem vihetett magával, mert a gyámhivatal az V. rendű felperest ideiglenes hatállyal nevelőszülőknél helyezte el. E határozatot a másodfokú hatóság helybenhagyta, amivel szemben előterjesztett bírósági felülvizsgálat iránti kereset sem vezetett eredményre. A gyámhivatal 2015. január 6-án felülvizsgálta az V. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezését, és a nevelésbe vételét rendelte el, amely határozatot a másodfokú hatóság hatályon kívül helyezte, és a gyámhivatalt újabb eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárás eredményeként a gyámhivatal ismét az V. rendű felperes nevelésbe vételét rendelte el, amit a másodfokú hatóság helybenhagyott. A közigazgatási

Pfv.III.20.512/2020/14.

bíróság a másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, megállapítva, hogy az V. rendű felperes nevelésbe vétele nem volt jogszerű, ezért azt az iránymutatást adta, hogy a megismételt eljárásban az V. rendű felperest haza kell gondozni. Az V. rendű felperes hazabocsátása már az ítélet meghozatala előtt megtörtént, mert a gyámhivatal a nevelésbe vételt 2016. március 25-én megszüntette, így az V. rendű felperes április 1-jén visszakerült a III-IV. rendű felperesekhez.

- [4] Az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás ellenőrzésére a III. rendű alperes 2013. október 21-én eljárást indított. Ennek során megállapította, hogy a szolgáltatás csak részben felel meg a jogszabályoknak, ezért kötelezte az I. rendű alperest a hiányosságok határidőn belüli megszüntetésére, amely azonban nem vezetett eredményre. Ennek ellenére az időközben hatályba lépett jogszabályváltozások miatt a III. rendű alperes 2014. június 26-án az I. rendű alperest gyermekjóléti szolgáltatóként nyilvántartásba vette. A III. rendű alperes 2014. október 1-jén újabb hatósági eljárást indított az I. rendű alperes által fenntartott gyermekjóléti szolgáltatás ellenőrzésére. Ennek során szakértőt rendelt ki, és újra felszólította az I. rendű alperest a feltárt hiányosságok határidőben történő megszüntetésére, aki azonban a felhívásnak teljeskörűen nem tett eleget. A III. rendű alperes ezért 2015. május 11-én utóellenőrzést indított, amelynek eredményeként az I. rendű alperes a legutolsó hiányosságot 2016. augusztus 25-én pótolta, így a III. rendű alperes a hatósági ellenőrzést 2016. december 23-án szüntette meg.

A kereset és az alperesek védekezése

- [5] A felperesek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) alapján annak megállapítását kérték, hogy
- [6] az I. rendű alperes megsértette a magán- és családi élethez fűződő jogukat, valamint az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy az általa foglalkoztatott védőnő kvázi hatósági fellépése során elmulasztotta a fokozatosság elvének érvényesítését, az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltató megsértette a fokozatosság elvét és elmulasztotta az alapellátást, valamint a szülők támogatását és segítségét annak érdekében, hogy képessé váljanak kiemelt gyermekeik hazagondozására;
- [7] az I. rendű alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, továbbá azzal is, hogy az általa foglalkoztatott védőnő és az általa fenntartott gyermekjóléti szolgáltató emberi méltóságot sértő magatartást tanúsított, amivel szemben elmulasztott fellépni és mindezzel zaklatásban részesítette őket;
- [8] a III. rendű alperes megsértette a magán- és családi élethez fűződő jogukat, továbbá az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy elmulasztotta a gyermekjóléti szolgáltató alapellátása megfelelő színvonalának ellenőrzését, megsértette a fokozatosság elvét, valamint indokolatlanul, szigorúan szabályozta a szülők gyermekeikkel való kapcsolattartását;
- [9] a III. rendű alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogukat azzal, hogy nem biztosította részükre a részrehajlásmentes eljárást, határozatait nem indokolta megfelelően, az ideiglenes hatályú elhelyezésről és a nevelésbe vételről szóló határozatait késedelmesen hozta meg és közölte, továbbá a jogorvoslathoz való jogukat is megsértette azzal, hogy a határozatait késedelmesen hozta meg és közölte;
- [10] a III. rendű alperes az egyenlő bánásmódhoz való jogukat megsértette azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, továbbá azzal is, hogy a határozataiban átvette a védőnő és a családgyozó előítéletes, megalázó, a gyermekvédelmi intézkedés szempontjából irreleváns megjegyzéseit

Pfv.III.20.512/2020/14.

és ezzel zaklatásban részesítette őket;

- [11] a IV. rendű alperes megsértette az emberi méltóságukat, a magán- és családi életéhez fűződő jogukat, továbbá az V. rendű felperes védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy hatósági jogkör hiányában, hatósági határozat nélkül az újszülött gyermekeket a kórházban visszatartotta, ezáltal ténylegesen elszakította a szülőket és az újszülött gyermekeiket egymástól, a kórházi védőnő elmulasztotta a jelzési kötelezettségét a gyermekvédelmi jelzőrendszer többi tagja felé, a szülő nőket bántalmazta, megalázó helyzetbe hozta;
- [12] a IV. rendű alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat azzal, hogy alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésben, továbbá zaklatásban részesítette őket.
- [13] A felperesek kérték az alperesek eltiltását a további jogsértésektől, ennek keretében az I. rendű alperes kötelezését a védőnő és a gyermekjóléti szolgáltató munkatársa, a III. rendű alperes kötelezését a gyámhivatal vezetője, a IV. rendű alperes kötelezését a szülészeti osztály vezetője vonatkozásában antidiszkriminációs, illetve interkulturális kommunikációs tréningen való részvételre. Kérték az alperesek kötelezését az ítélet jogsértést megállapító és jogsértéstől eltiltó, valamint az objektív szankciókat alkalmazó rendelkezéseinek saját honlapjukon való közzétételére, valamint a Magyar Távirati Irodával való írásbeli közlésre. Kérték az alperesek egyetemleges kötelezését az I-II. rendű felpereseknek a negyedik gyermeküket érintő jogsértő gyakorlat miatt személyenként 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, az ötödik gyermeküket érintő jogsértő gyakorlat miatt 2.000.000 forint sérelemdíj, a III-V. rendű felpereseknek személyenként 2.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére.
- [14] Az alperesek kérték a kereset elutasítását, vitatva a követelések jogalapját és összegszerűségét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [15] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [16] Indokolása szerint a felperesek által hivatkozott alapjogok közül csak azok minősülnek személyiségi jognak, amelyek a személyiség szabad kibontakozását szolgálják. Nem tekintette személyiségi jognak a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát, mert ezek kizárólag az ő speciális többletigényeik kielégítését szolgálják. Nem tekintette személyiségi jognak a tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő alapjogokat sem, mert ezek eljárási garanciákat tartalmaznak, nem a személyiséget védik. A személyiségi jognak minősülő alapjogok közül nem állapította meg a magánélethez fűződő jog sérelmét, mert az a magánlakást, a képmást, a hangfelvételt, a személyes adatokat és a magánkommunikáció titkosságát védi, amelyek megsértését a felperesek sem állították. Az elsőfokú bíróság ezért érdemben a családi életéhez, az emberi méltósághoz és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogok megsértését vizsgálta.
- [17] Az I. rendű alperessel kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy a vele összefüggésben tett megállapítások nem jogsértőek, mert a védőnő kötelezettsége a gyermek veszélyeztetettségére utaló tények rögzítése, amelyek indokoltá is tették a gyámhatóság intézkedését. A védőnő és a családgondozó eleget tett a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szerinti fokozatosság elvének, hiszen a veszélyeztető helyzetről értesítették a gyámhatóságot, az alapellátás az I-IV. rendű felperesek együttműködése hiánya miatt maradt el, és ezért lett eredménytelen az I-II. rendű felperesek gyermekei vonatkozásában indított védelembé vételi eljárás is. A védőnőt és a családgondozót csak a munkaviszonyuk kapcsolta az I. rendű alpereshez, a III. rendű alperes által feltárt hiányosságok nem érintették a felperesek személyiségének lényegi vonásait. Értékelése szerint alaptalan volt az I. rendű alperessel szemben az egyenlő bánásmódhoz

Pfv.III.20.512/2020/14.

fűződő jog megsértésére alapított kereset, mert a gyermekek kiemelése nem a nemzetiséghez való tartozás vagy a mélyszegénység miatt, hanem a gyermekek veszélyeztetése miatt történt meg, így nincs okozati összefüggés a védett tulajdonság és a hátrány között. A felperesek nem valószínűsítették, hogy a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező csoporthoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesültek, így nem történt sem közvetlen, sem közvetett hátrányos megkülönböztetés. A felperesek azt sem valószínűsítették, hogy a védőnő és a családgondozó megalázó és félelemteli légkörben tartotta őket, így az I. rendű alperes zaklatást valósított volna meg.

[18] A III. rendű alperessel kapcsolatban megállapította, hogy az I. rendű alperessel szemben indult hatósági eljárás során minden szükséges intézkedést megtett a feltárt hiányosságok mielőbbi megszüntetése érdekében, így nem történt sem jogszabálysértés, sem személyiségi jogsértés. Az ideiglenes elhelyezés során nem sérült a fokozatosság elve. A III. rendű alperes a társhatóságok javaslatainak megfelelően szabályozta a kapcsolattartást. A gyámhivatal késelem nélkül vizsgálta felül az ideiglenes elhelyezést, amihez belföldi jogsegélyt kellett kérnie, így az ennek teljesítéséig eltelt idő nem számít bele az ügyintézési határidőbe. Az I-II. rendű felperesek negyedik és ötödik gyermeke jelenleg is nevelésben van, így az ideiglenes elhelyezés késelemes felülvizsgálata nem sérthette a családban éléshez fűződő jogukat. Az V. rendű alperes esetén a bíróság is jogszerűnek találta az ideiglenes elhelyezést. A III. rendű alperes nevelésbe vétellel kapcsolatos határozatát a közigazgatási bíróság megsemmisítette, de az ítélet szerint sem történt kirívó mérlegelési hiba, így nem valósított meg személyiségi jogsértést. Értékelése szerint a III. rendű alperes nem részesítette a felpereseket hátrányos megkülönböztetésben, mert a felperesek nem valószínűsítették az őket ért hátrány és a védett tulajdonságaik közötti okozati összefüggést, valamint azt sem, hogy egy velük összehasonlítható helyzetben lévő csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmód érte őket. Nem tekintette zaklatásnak azt, hogy a gyámhivatal határozata indokolásában átvette a védőnő és a családgondozó megállapításait.

[19] A IV. rendű alperessel kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy nem gyámhatósági határozat nélkül választotta el a gyermekeket szüleiktől. Az I-II. rendű felperesek negyedik gyermeke és az V. rendű alperes esetén az édesanya hazabocsátásának napján meghozták az ideiglenes elhelyezést elrendelő határozatokat. Az I-II. rendű felperesek ötödik gyermekével kapcsolatban történeteket azért nem értékelte jogsértésnek, mert az I. rendű alperes a gyermek megszületését követő második napon önkényesen eltávozott a kórházból, a gyermeket magára hagyta, akit ezért kellett mesterségesen táplálni. Hivatkozott a tanúként kihallgatott kórházi védőnők vallomására, amely szerint gyámhatósági határozat nélkül soha nem választották szét az anyát és a gyermeket. Arra a következtetésre jutott, hogy a kórházi védőnő nem mulasztotta el a jelzési kötelezettségét, ezért nem történt személyiségi jogsértés. Valótlannak ítélte az I. rendű alperesnek azt az állítását, hogy kegyetlen bánásmódnak volt kitéve, mert nem láthatta egy alkalommal sem az ötödik gyermekét, akit azonnal elválasztottak tőle, mert az ápolási lap és a tanúk vallomása szerint a szülést követően megvalósult a bőr-bőr kontaktus, ezután az I. rendű alperes hagyta magára a gyermeket, ezért kellett mesterségesen táplálni. A II. rendű alperes szintén láthatta a gyermeket, a kórterembe azért nem mehetett be, mert oda egy látogató sem léphet be. Bizonyítatlannak értékelte az I. rendű alperesnek azt az előadását, hogy a szülés után megverték és megalázták, mert ezt egy tanú sem támasztotta alá, így az I. rendű alperes által hivatkozott tanú sem, aki a vizsgálatokon nem volt jelen. Értékelése szerint a felperesek nem valószínűsítették, hogy őket hátrány érte, ezért a IV. rendű alperes nem sértette meg az egyenlő bánásmóddhoz való jogot.

[20] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletétre részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy 2013. október 21. és 2015. március 31. között nem a

Pfv.III.20.512/2020/14.

jogszabályban előírt óraszámában alkalmazott családgondozót. Az I. rendű alperes megsértette az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy negyedik és ötödik gyermekük átmeneti nevelésbe vételekor nem készített családgondozási és nevelési tervet. A III. rendű alperes megsértette az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy az I. rendű alperes által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás 2013. október 21-től 2016. december 23-ig végzett hatósági ellenőrzése során nem tett intézkedést a negyedik és ötödik gyermekük hiányzó családgondozási és nevelési tervének pótlása érdekében. A III. rendű alperes megsértette a III-V. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy 2014. június 2. és 2014. december 18. között nem tett intézkedést az V. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezésének felülvizsgálata érdekében. A IV. rendű alperes megsértette az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogát azzal, hogy ötödik gyermeküket a megszületését közvetlenül követő első szoptatás után, 2014. augusztus [...]tól 2014. augusztus 11-ig hatósági határozat nélkül elválasztotta tőlük, továbbá megsértette az I. rendű felperes emberi méltóságát azzal, hogy ötödik gyermekének megszületését közvetlenül követő első szoptatás után eltiltotta őt e gyermekének további szoptatásától. Az alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől. Kötelezte a III. rendű alperest, hogy fizessen meg a III-V. rendű felpereseknek személyenként 300.000 forintot. Kötelezte a IV. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 500.000 forintot, a II. rendű felperesnek 300.000 forintot. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 5.531 forint állam által előlegezett költséget. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 190.500 forint, a III. rendű alperesnek 100.000 forint, a IV. rendű alperesnek 190.500 forint másodfokú perköltséget.

- [21] Indokolása szerint a felperesek által hivatkozott alkotmányos alapjogok közül kizárólag az emberi méltósághoz fűződő jog, a magán- és családi élethez való jog, valamint az egyenlő bánásmódhoz való jog minősül személyiségi jognak. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperesek által előadott tényállítások nem terjedtek ki a magánélethez fűződő jog megsértésére, így a másodfokú bíróság az emberi méltósághoz, az egyenlő bánásmódhoz, valamint a családi együttéléshez fűződő jog megsértését vizsgálta oly módon, hogy a keresetben előadott magatartásokat öt csoportba osztotta.
- [22] Az első csoportba sorolta azokat az állított jogsértéseket, amelyeket az I. és III. rendű alperesek jogerős határozatokkal eldöntött érdemi kérdésekben követtek el. Indokolása szerint a határozatokban elfoglalt jogi álláspontot kizárólag az azokkal szemben előterjesztett jogorvoslat útján lehetett volna vitatni, személyiségi jogi perben nem lehet vitássá tenni a más jogterülethez tartozó, és ott jogerősen eldöntött érdemi kérdéseket.
- [23] A második csoportban az I. és III. rendű alperesek eljárásának módját, valamint a jogerős határozatok megfogalmazását vizsgálta az emberi méltóság és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog megsértése körében, mert a jogerős határozatok megfogalmazása nem az általuk eldöntött érdemi kérdésekhez kapcsolódik, így az a személyiségi jogi perben vizsgálható. Értékelése szerint sem a védőnő és a családgondozó eljárása, sem az I. és III. rendű alperesek határozatainak megfogalmazása nem terjeszkedett túl a határozatok szabta jogi kereteken, nem volt lekicsinylő, megalázó, indokolatlanul sértő. Annak eldöntése, hogy egy várandós édesanya várhatóan alkalmas lesz-e a születendő gyermek gondozására, az anya életkörülményei részletes vizsgálatát indokolja, ideértve a személyi higiéniát, az életmódot, a betegségek időben való kezelését, a megfelelő táplálást, a saját betegsége súlyosbodásának elkerülését az évszaknak megfelelő öltözködéssel. A védőnő és a családgondozó felperesek által sérelmezett írásbeli kijelentéseit, a közlések szövegkörnyezetét és teljes tartalmát figyelembe véve nem értékelte úgy, hogy azok átlépték volna az eljárás kereteit, így azok nem sértették meg a felperesek emberi méltóságát. A sérelmezett megállapításoknak a határozatok indokolásában való feltüntetése sem személyiségi jogsértő. Értékelése szerint a felperesek

Pfv.III.20.512/2020/14.

nem bizonyították a védőnő és a családgondozó lekicsinylő, megalázó és indokolatlanul sértő szóbeli megjegyzéseit, mert ezeket az általánosságokat tartalmazó tanúvallomások sem támasztották alá. Nem tartotta alaposnak a felpereseknek a közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre, illetve zaklatásra alapított keresetét sem, mert az emberi méltóságot sértő alperesi magatartás hiányában a felperesek nem valószínűsítették, hogy hátrány érte őket.

- [24] A magatartások harmadik csoportjában az I. és III. rendű alperesek eljárási kése delmeit vizsgálta, mert az eljárási garanciákat képező alapjogok többlettényállás esetén sérthetik a fél személyiségi jogát, amellyel kapcsolatban a keresetet részben alaposnak ítélte. Az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatok körében arra a következtetésre jutott, hogy az I-II. rendű felperesek negyedik gyermeke, valamint az V. rendű felperes esetén az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatokat az anya hazabocsátásának napján meghozták. Az I-II. rendű felperesek ötödik gyermeke esetén megvalósult hatnapos kése delmet nem értékelte személyiségi jogsértőnek, hiszen minél később születik meg a határozat, a gyermek annál később kerül kiemelésre a családból, így a kése delem nem sérti a családban éléshez való jogot. Ebből következően a kése delem miatt hátrány sem érhet te őket, így nem sérült az egyenlő bánásmódhoz való jog sem. A III. rendű alperesnek az ideiglenes elhelyezés felülvizsgálata körében megvalósított kése delme körében rögzítette, hogy a Gyvt. 73. § (1) bekezdés b) pontja alapján 35 napon belül kellett volna határozni. A gyámhivatal belföldi jogsegélyt kért, de a megkeresett szerv mulasztását követően ennek okáról nem kért tájékoztatást, majd a válasz beérkezése után jelentős idő telt el a tárgyalás kitűzéséig. A megvalósult kése delmeket az I-II. rendű felperesek gyermekei esetén nem értékelte személyiségi jogsértőnek, mert a nevelésbe vételükre közigazgatási határozatok alapján került sor, a gyermekek jelenleg is nevelésben vannak, így a kése delem még közvetve sem érintette őket hátrányosan, hiszen az együttélésre való jogot ettől függetlenül sem szerezték meg. Ezzel szemben az V. rendű felperes esetén arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés nélküli inaktív időszak 2014. június 2-től 2014. december 18-ig tartott, ami késleltette a gyermek hazagondozását. Kése delem hiányában hamarabb hozhatták volna meg az V. rendű felperes nevelésbe vételét elrendelő határozatot, azzal szemben a III-IV. rendű felperesek hamarabb gyakorolhatták volna jogorvoslati jogukat, amelynek eredményeként a közigazgatási bíróság a határozatot megsemmisítette, valamint hamarabb lett volna esedékes a gyermek nevelésbe vételének felülvizsgálata, amelynek eredményeként az V. rendű felperes hazakerült. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy a III. rendű alperes az ideiglenes elhelyezés kése delmes felülvizsgálatával megsértette a III-V. rendű felperesek családban éléshez való jogát. Ezt a jogsértést nem értékelte az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog megsértéseként, függetlenül attól, hogy a III-V. rendű felperesek nem vitásan nemzetiséghez tartoznak, így védett tulajdonsággal rendelkeznek, és őket hátrány érte, mert sérült a családban éléshez fűződő joguk. Indokolása szerint a közvetlen vagy közvetett diszkriminációhoz szükséges a védett tulajdonság és a hátrány közötti okozati összefüggés is, vagyis a hátrány a védett tulajdonság miatt következzen be. Ez a feltétel nem állt fenn, hiszen az ombudsmani jelentés szerint a gyermekvédelmi rendszer túlterheltsége miatt az ügyintézési határidők az ügyek jelentős részében nehezen tarthatók. A kése delem a rendszer túlterheltségéből adódott, így a jogsérelem szükségszerűen ugyanolyan mértékben sújtotta a nemzetiséghez tartozókat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező, nem nemzetiséghez tartozó lakosokat. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a védett tulajdonság és a hátrány között nincs okozati összefüggés, a III. rendű alperes nem sértette meg a III-V. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát, sem közvetlen, sem közvetett hátrányos megkülönböztetés útján. Értékelése szerint a III. rendű alperes nem követett el zaklatást, hiszen az eljárási kése delemből adódó személyiségi jogsérelemnek nem volt olyan célja vagy hatása, amely megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy

Pfv.III.20.512/2020/14.

támadó környezetet alakított volna ki a III-V. rendű felperesek körül.

- [25] A negyedik csoportban azokat a magatartásokat vizsgálta, amelyek az I. rendű alperes elégtelen családgondozói szolgáltatásával, valamint ezzel kapcsolatban a III. rendű alperes nem megfelelő intézkedéseivel voltak összefüggésben. E körben a másodfokú bíróság bizonyítást folytatott és a tényállást kiegészítette. A tények értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a feltárt hiányosságok egy része nem érintette a felperesek személyiségi jogait. Ezzel szemben a családgondozói létszám biztosítása és a családgondozási terv elkészítésével kapcsolatos mulasztás közvetlenül érintette a családgondozás minőségét, így sérthette a felperesek családban éléshez való jogát. 2013. október 21-től 2015. március 31-ig az I. rendű alperesnek nem volt teljes munkaidőben foglalkoztatott családgondozója, amely sértette a felperesek családban éléshez való jogát, mert valamennyi felperes rászorult a családgondozásra. A szolgáltatás célja a szülők támogatása, az I. rendű alperes pedig nem bizonyította, hogy a létszámhiány ellenére megfelelő családgondozást nyújtott. Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította az I. rendű alperes jogsértését a felperesek irányába a családban éléshez való jog megsértésével kapcsolatban, amely 2015. március 31-ig állt fenn. A gyermekvédelmi nyilvántartást megvalósító adatlaprendszerrel kapcsolatban rögzítette, annak célja a családgondozás és a kapcsolattartás segítségének tervezése a gyermek visszafogadása érdekében. Az adatlapot a nevelésbe vételi határozatot követő 30 napon belül az I. rendű alperes gyermekjóléti szolgálatának kellett volna kitöltenie. A III. rendű alperes által kirendelt szakértő ezek hiányát állapította meg, ezért javasolta azok haladéktalan elkészítését. Az I. rendű alperes bizonyította, hogy az V. rendű felperes vonatkozásában elkészítette az adatlapot, így e körben nem állapított meg jogsértést. Az I-II. rendű felperesek gyermekei esetén azonban ezt az I. rendű alperes nem bizonyította, amelynek következményét az I. rendű alperes viseli. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy a családgondozási és nevelési terv elkészítésének hiányával az I. rendű alperes megsértette az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogát. A gyermek kiemelése után a családban éléshez való jogot a gyermekek mielőbbi hazagondozását elősegíteni hivatott családgondozás testesíti meg, amelynek első lépése annak világos és egyértelmű rögzítése, hogy milyen feltételeket kell teljesíteni a gyermek visszakerülése érdekében. Részben alaposnak ítélte azt a felperesi hivatkozást, hogy a III. rendű alperes a hatósági ellenőrzés során nem tett meg minden elvárható intézkedést az I. rendű alperes által nyújtott családgondozás hiányosságainak megszüntetése érdekében. Ezek közül azokat vizsgálta, amelyekkel az I. rendű alperes személyiségi jogsértést okozott. Az egyik abból eredt, hogy az I. rendű alperes nem alkalmazott a jogszabályban előírt óraszámban családgondozót, amivel kapcsolatos III. rendű alperesi magatartást nem értékelte kirívó mérlegelési hibaként, hiszen az I. rendű alperes az álláshely betöltése érdekében minden elvárható intézkedést megtett, így nem volt jogsértő, hogy a III. rendű alperes nem alkalmazott további jogkövetkezményt. Jogsértőnek ítélte ugyanakkor, hogy az I-II. rendű felperesek gyermekei esetén hiányzó családgondozási és nevelési terv pótlása érdekében a III. rendű alperes nem tett érdemi intézkedést az általa kirendelt szakértő szakvéleménye alapján. A III. rendű alperes felhívást tett a teljes gyermekvédelmi nyilvántartás bemutatására, de azt az I. rendű alperes nem teljesítette, és azt a III. rendű alperes a helyszíni szemle során sem vizsgálta meg. A másodfokú bíróság ezért megállapította az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogának megsértését. A másodfokú bíróság az I. és III. rendű alperesek által elkövetett jogsértéseket nem értékelte az egyenlő bánásmódhoz való jog megsértéseként. Indokolása szerint a közvetlen és a közvetett diszkriminációhoz is szükséges az okozati összefüggés a védett tulajdonság és a hátrány között, amely a jelen esetben nem állt fenn, hiszen a családgondozó hiányából adódó mulasztás ugyanolyan mértékben sújtotta a nemzetiséghez tartozókat, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, nem nemzetiséghez tartozókat, amely igaz a gondozási és nevelési terv hiányára is, mivel ilyen terv egyetlen nevelésbe vett gyermek esetén sem készült.

Pfv.III.20.512/2020/14.

Értékelése szerint az I. és III. rendű alperesek zaklatást sem követtek el, hiszen a családgondozó alkalmazásával, valamint a családgondozási és nevelési terv elkészítésével kapcsolatos mulasztásokból eredő személyiségi jogsérelemnek nem volt olyan célja vagy hatása, amely megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegényítő vagy támadó környezetet alakított volna ki a felperesek körül.

- [26] Az ötödik csoportban a IV. rendű alperes magatartásait vizsgálta. Elsőként azt az állított magatartást, hogy a IV. rendű alperes az ideiglenes elhelyezésről szóló határozatok előtt elválasztotta a gyermekeket a szülőktől, amit az I-II. rendű felperesek negyedik gyermeke és az V. rendű felperes esetén nem talált bizonyítottnak, mert az iratok ennek az ellenkezőjét tanúsítják. Az I-II. rendű felperesek ötödik gyermeke esetén ugyanakkor a keresetet alaposnak ítélte, mert a szülést követően megvalósult a bőr-bőr kontaktus és a szoptatás, de az ápolási dokumentáció alapján az I. rendű felperes ezt követően a gyermeket nem szoptathatta, ami összhangban áll a gyermek ápolási dokumentációjának bejegyzésével. Értékelése szerint az egészségügyi dokumentáció egyértelműen cáfolja azokat a tanúvallomásokat, amelyek szerint az I. rendű felperes nem kívánta szoptatni a gyermeket, vagy elhanyagolta őt. Ha ez történt volna, akkor ezt a tényt kellett volna rögzíteni az ápolási lapon, nem pedig azt, hogy az I. rendű felperes nem szoptathat. A másodfokú bíróság ezért tényként állapította meg, hogy a IV. rendű alperes a szoptatás megtiltásával már a születés napján elválasztotta a gyermeket az I. rendű felperestől anélkül, hogy erre ideiglenes elhelyezésről szóló hatósági határozat alapján jogosult vagy köteles lett volna. Ezt a magatartást a közös családban éléshez fűződő jog és az I. rendű felperes emberi méltóságát is sértő magatartásnak értékelte, így a jogsértést megállapította. Következtetése szerint a jogsérelem nem járt az egyenlő bánásmódhoz való jog megsértésével, mert a nemzetiséghez tartozás és az igazolt hátrány mellett ehhez az is szükséges lett volna, hogy a jogsérelmet a nemzetiséghez tartozás miatt, erre tekintettel szenvedjék el. A rendelkezésre álló adatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az adatok cáfolják azt az állítást, amely szerint a IV. rendű alperesnél a nemzetiséghez tartozó nőket határozat nélkül eltiltanák a szoptatástól. Ilyen jogsérelemről az I. és III. rendű felperes sem számolt be egyik korábbi szülése tekintetében sem, így a negyedik gyermek születésekor sem. Ebből arra a következtetésre jutott, hogy a hátrány nincs okozati összefüggésben az I. rendű felperes nemzetiséghez tartozásával, az abból fakadt, hogy a IV. rendű alperes a védőnői jelzést félreértelmezte, és már az alapján elválasztotta az ötödik gyermeket az édesanyjától. A magatartást így nem értékelte sem közvetlen, sem közvetett diszkriminációnak és zaklatásnak sem. Felperesi tényelőadás hiányában alaptalannak ítélte a kórházi védőnő jelzési kötelezettségének elmulasztására vonatkozó hivatkozást. Bizonyítatlannak értékelte a IV. rendű alperes általi bántalmazásra, szidalmazásra, megalázásra vonatkozó előadást, mert a felperesek által hivatkozott tanú nem a perrel érintett gyermekek születésekor tapasztalatait mondta el, így nem támaszthatta alá a kereseti tényállítást. A többi tanú nem számolt be ilyen bánásmódról, az orvosok és az ápolók azt következetesen cáfolták. A másodfokú bíróság ezért az emberi méltóság megsértését sem állapította meg, valamint kellő mértékben valószínűsített hátrány hiányában az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog sérelmét sem ítélte megállapíthatónak.
- [27] A megállapított jogsértésekkel kapcsolatban arra a következtetésre jutott, mivel az alperesek befejezett magatartással okoztak jogsérelmet, ezért el kellett tiltani őket a további jogsértéstől, de arra nem voltak kötelezhetőek, hogy az egyes munkavállalóik részt vegyenek antidiszkriminációs, illetve interkulturális kommunikációs tréningen, hiszen az egyenlő bánásmód megsértése miatt előterjesztett kereset nem volt alapos. Az elégtételadásra irányuló keresetet is alaptalannak ítélte, mert a megállapított jogsértések bekövetkezését és mértékét nem befolyásolta az, hogy a jogsértésről mások is tudomást szereztek-e, és ha igen, pontosan milyen személyi körben.
- [28] A sérelemdíjra irányuló kereset körében arra az álláspontra jutott, hogy a III-V. rendű

Pfv.III.20.512/2020/14.

felperesek alappal követeltek sérelemdíjat a III. rendű alperestől az V. rendű felperes ideiglenes elhelyezésének késedelmes felülvizsgálatából eredő személyiségi jogsértés miatt. A III. rendű alperes 6 hónapig nem tett intézkedést, így annak közvetett következménye, hogy az V. rendű felperes 6 hónappal később került vissza a családba, ami köztudomású immateriális hátránnyal jár. A III. rendű alperes nem mentette ki magát a sérelemdíj fizetési kötelezettség alól, mert elvárható lett volna a megkeresett szervtől tájékoztatás kérése a késedelem okáról, valamint nem fogadta el kimentési okként a gyermekvédelmi rendszer általános túlterheltségére való hivatkozást sem. A köztudomású hátrányokat értékelve személyenként 300.000 forint sérelemdíjat tartott indokoltnak.

- [29] A családgondozó alkalmazásával kapcsolatos mulasztásból eredő személyiségi jogsértésért nem ítélte meg sérelemdíjat a felpereseknek, mert az I. rendű alperes az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette az állás betöltésére, aminek eredménytelensége neki nem róható fel. A családgondozási és nevelési terv hiánya alapján sem ítélte meg sérelemdíjat a jogsértésen túli további hátrány hiánya miatt. E körben értékelte, hogy az I-II. rendű felperesek esetén nem lehet megállapítani, hogy a gyermekeik azóta is kifejezetten e mulasztás miatt élnek távol a családtól. Következtetése szerint az I-II. rendű felperesek a IV. rendű alperestől alappal követeltek sérelemdíjat, mert a IV. rendű alperes 2014. augusztus [...]tól augusztus 11-ig határozat nélkül választotta el a gyermeket a szülést közvetlenül követő, köztudomásúan szenzitív, érzelmekkel teli időszakban, az I. rendű felperest eltiltva a szoptatástól, amely köztudomásúan súlyos érzelmi következményekkel és megalázó helyzettel jár. A IV. rendű alperes kimentését alaptalannak ítélte, hiszen az alkalmazottaknak tudniuk kellett volna, hogy határozat nélkül nem lehetséges az elválasztás. A sérelemdíj mértéke körében nem értékelte jelentősnek azt a körülményt, hogy az I. rendű felperes 2014. augusztus 6-án a gyermeket hátrahagyva engedély nélkül eltávozott a kórházból, hiszen a gyermeket jogellenesen már ezt megelőzően elválasztották tőle, így külső segítség nélkül nem volt esélye arra, hogy visszakaphassa. Jelentősnek ítélte ugyanakkor, hogy a jogellenes elválasztás 7 napig tartott, és a felperesek nem bizonyították a köztudomású sérelmeken felüli további hátrányt. Az I. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 500.000 forintban, a II. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 300.000 forintban határozta meg.
- [30] A másodfokú bíróság a részben megváltoztatott döntés miatt a pernyertesség és perveszteség arányát akként határozta meg, hogy a felperesek 15%-ban, az alperesek 85%-ban pernyertesek. A másodfokú bíróság ténybelileg és jogilag is részletesen indokolta az állam által előlegezett költség és a perköltség viselésével kapcsolatos rendelkezését.

A felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelmek

- [31] A jogerős ítélet ellen a felperesek, valamint a III. és IV. rendű alperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet.
- [32] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték a jogerős ítéletnek az egyenlő bánásmód megsértésére alapozott kereseteket elutasító részének a hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XV. cikk (2) bekezdését, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 14. cikkét, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8-10. §-ait és a 19. § (1)-(2) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. § (1) bekezdését és a 206. § (1) bekezdését.
- [33] A felperesek az egyenlő bánásmódhoz való jog megsértésének megállapítására irányuló keresetek elutasítását kifogásolták a jogerős ítélet által megállapított személyiségi

jogsértésekkel összefüggésben. Indokolásuk szerint az Ebktv.-n alapuló eljárásokban speciális bizonyítási szabályok érvényesülnek. A jogsérelmet szenvedett félnek azt kell valószínűsítania, hogy hátrány érte és védett tulajdonsággal rendelkezett. Ezek valószínűsítése esetén kell a másik félnek bizonyítania, hogy a valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét. A szabályozás lényege, hogy nem az eljárást kezdeményezőnek kell bizonyítania, hogy megsértették az egyenlő bánásmódhoz való jogát, hanem a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy jogszerűen járt el. Az Ebktv. 19. § (1) bekezdése alapján a védett tulajdonság és a hátrány közötti okozati összefüggést a felpereseknek még csak valószínűsíteniük sem kell, ennek fennállására a törvény vélelmet állít fel, amit az alperes ellenbizonyítással dönthet meg, vagyis az okozati összefüggés hiányát az alperesnek kell bizonyítania a kimentés körében az EBH2018. M.24. és az EBH2015. M.24. számú döntésekben írtak alapján. A perben nem volt vitatott a felperesek nemzetiséghez való tartozása, a jogerős ítélet megállapította a felpereseket ért hátrányt is, így a felperesek eleget tettek valószínűsítési kötelezettségüknek. A jogerős ítélet lényeges különbségük ellenére nem kezelte külön a közvetlen és a közvetett hátrányos megkülönböztetést. Közvetlen hátrányos megkülönböztetés esetén közvetlen összefüggés van az alperesi magatartás és a védett tulajdonság között, míg közvetett hátrányos megkülönböztetés esetén nincs ilyen közvetlen összefüggés, azonban a látszólag semleges rendelkezés lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe a védett tulajdonsággal rendelkezőket. A jogerős ítélet a közvetett hátrányos megkülönböztetés kapcsán elmulasztotta figyelembe venni az alábbi bizonyítékokat, így megsértette a bizonyítékok mérlegelésére és az ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségét, mert meg kellett volna részletesen indokolnia, hogy az alábbi bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül, így mérlegelése kirívóan okszerűtlen.

[34] A közvetlen hátrányos megkülönböztetés körében arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes szoptatástól való eltiltása közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg. Arra nem áll rendelkezésre pontos adat, hogy a IV. rendű alperesnél szülő nők közül hányat érintett a szoptatástól való eltiltás. A jogalkotó pont ilyen esetekre dolgozta ki az Ebktv. speciális bizonyítási szabályait, a felperes számára megkönnyítendő a diszkrimináció bizonyítását. A felpereseket nem terhelte valószínűsítési kötelezettség a közvetlen okozati összefüggés körében, ennek ellenére hivatkoztak a IV. rendű alperest elmarasztó Egyenlő Bánásmód Hatóság döntésére, amely szerint egy, az alperesnél szülő nemzetiséghez tartozó nőt származása miatt zaklattak; annak a terepmunkásnak a tanúvallomására, aki az I. rendű felperest gyakran elkísérte a kórházba és nyilatkozott arról, hogy a nemzetiséghez tartozó nőkkel milyen módon bántak a kórházban, amely tapasztalatok teljesen azonosak a hatóság határozatában írtakkal; egy olyan tanulmányra, amelyben a megkérdezett nemzetiséghez tartozó nők arról nyilatkoztak, hogy származásuk miatt rossz bánásmódban volt részük a IV. rendű alperesnél; a IV. rendű alperes illetékességi területe alapján feltételezhető, hogy az ott szülő nők közül azok körében, akiktől végül elveszik a gyermeküket, felülreprezentáltak a nemzetiséghez tartozó nők, amiből következik, hogy a szoptatástól eltiltott anyák körében is felülreprezentáltak a nemzetiséghez tartozók. A felperesek eleget tettek valószínűsítési kötelezettségüknek, így az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy nincs közvetlen összefüggés a kedvezőtlen bánásmód és a védett tulajdonság között. A jogerős ítélet így sérti az Ebktv. 8. §-át, valamint a Pp. 206. §-át és a 221. § (1) bekezdését.

[35] A közvetett hátrányos megkülönböztetés körében azt kell vizsgálni, hogy a semleges intézkedés a védett tulajdonsággal rendelkezőket lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hozta-e. Ebből a szempontból nem releváns a szándék, kifejezetten az intézkedés eredményét és hatását kell elemezni. A III. rendű alperes által a perbeli időszakban családból kiemelt gyermekek mindegyike nemzetiséghez tartott, így meg lehet állapítani, hogy az intézkedés aránytalanul hátrányos hatással volt a védett tulajdonsággal rendelkező csoportra. A jogerős ítélet nem értelmezte külön jogcímként a közvetett hátrányos megkülönböztetést,

Pfv.III.20.512/2020/14.

ezért sérti az Ebktv. 9. §-át.

- [36] A jogerős ítélet a III. rendű alperes késedelmes eljárása kapcsán megállapította a családi együttéléshez való jog sérelmét, de a gyermekvédelmi rendszer túlterheltségére hivatkozva arra a következtetésre jutott, hogy az mindenkit érint, nemcsak a nemzetiséghez tartozókat. A jelen ügyben azonban nem ugyanolyan mértékben sújtotta a hátrány (a késedelmes eljárás mint semleges intézkedés) a nemzetiséghez tartozókat és azon kívüli személyeket, hiszen az csak a gyermekvédelmi intézkedésekkel érintett gyermekeket érinthette, de valamennyi kiemelt gyermek a nemzetiséghez tartozott. A tanúként kihallgatott gyámügyi ügyintéző szerint azért volt kirívóan magas az I. rendű alperesnél a gyermekkiemelések száma, mert ott felülreprezentáltak a nemzetiséghez tartozók, és ugyanezt ismerte el az I. rendű alperes jogi képviselője is. Ezek a nyilatkozatok egyértelműen alátámasztják az okozati összefüggést a III. rendű alperes gyermekkiemelési gyakorlata és a nemzetiséghez tartozás között. Mindegyik kiemelt gyermek nemzetiséghez tartozott, így kizárólag őket érintette, hogy késedelmesen vizsgálták felül az ideiglenes elhelyezésüket, késedelmesen vették őket nevelésbe, vagy késedelmesen gondozták őket haza. Ha a késedelmes eljárás oka nem is a nemzetiséghez tartozás volt, attól még tényszerűen aránytalanul nagymértékben őket érintette a rendszerszintű jogsértő gyakorlat, így megvalósult a közvetett hátrányos megkülönböztetés.
- [37] A családgondozói munka elmaradása szintén a nemzetiséghez tartozókat sújtotta aránytalanul, hiszen más gyermekek nem éltek állami gondoskodásban, így őket nem érinthette az, hogy milyen módon folyik a családgondozói munka, amire a nemzetiséghez tartozók viszont rászorultak. A személyiségi jogsértést megvalósító családgondozás, valamint a gondozási és nevelési tervek hiánya aránytalanul érintette a felpereseket és a velük azonos védett tulajdonsággal rendelkezőket, így megvalósult a közvetett hátrányos megkülönböztetés. A jogerős ítélet így sérti az Ebktv. 9. §-át, valamint a Pp. 206. §-át és a 221. § (1) bekezdését.
- [38] Az I. rendű alperes által foglalkoztatott védőnő és családgondozó emberi méltóságot sértő magatartása, valamint az III. rendű alperes tőlük átvett előítéletes, megalázó határozatokban feltüntetett megjegyzései zaklatást valósítottak meg, amelyek elbírálásakor a jogerős ítélet nem tett eleget a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó kötelezettségének. A zaklatás szempontjából lényegtelen az alperesek szándéka. Az I. rendű alperes magatartásával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy egy elviekben jogszerű célt szolgáló eljárás is lehet emberi méltóságot sértő, amire az eljárás konkrét részleteiből lehet következtetni. A védőnő és a családgondozó írásbeli nyilatkozatai erősen hiányosak a valóban fontos megállapítások tekintetében, amit a gyámhivatal vezetője is megerősített, ellenben hemzsegek a felpereseket lekezelő, sértő megjegyzésektől. A védőnő és a családgondozó feladata az arra rászoruló ügyfelek tisztelete, jogaik és méltóságuk védelme, velük együttműködés kialakítása. A védőnő a terhesség teljes időszaka alatt megalázó módon beszélt az anyákkal, és ilyen stílusban is írt róluk. E tapasztalatokkal teljesen ellentétes volt más gyermekvédelmi dolgozók, így például az V. rendű felperes gyámjának tapasztalata. A védőnő és a családgondozó teljesen indokolatlan és bántó megjegyzéseket tett, amelyek sértették a felperesi anyák emberi méltóságát. A védőnő és a családgondozó falusi környezetben igen nagy hatalommal bír. A terepmunkások és az V. rendű felperes gyámja is megerősítette a részükről érzékelt ellenségességet, negatív hozzáállást, előítéletességet. Irreleváns, hogy ezt a védőnő és a családgondozó milyen szándékkal tette. A III. rendű alperessel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy mindenfajta kontroll, felülvizsgálat nélkül vette át határozatai indokolásában a védőnői és családgondozói jelzések szövegét, azok irreleváns és pejoratív megjegyzéseit, mert közigazgatási szervként feladata az ügyfelek méltóságának, egyenlő bánásmódhoz való jogának védelme, a szakszerűség és együttműködés követelménye. A felperesek így valószínűsítették a zaklatást.
- [39] Az egyenlő bánásmód megsértésének megvalósulása miatt indokoltnak tartották a gyámhivatal dolgozóit továbbképzésen való részvételre kötelezni. Alaposnak állították az

Pfv.III.20.512/2020/14.

elégtételadásra irányuló keresetet is, mert az ügy korábban széles sajtónyilvánosságot kapott. Kérték az alperesek kötelezését megfelelő sérelemdíj megfizetésére is.

- [40] A felperesek felülvizsgálati kérelmével szemben az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását, mert a másodfokú bíróság a bizonyítás kiegészítését követően a jogszabályoknak mindenben megfelelő határozatot hozott.
- [41] A III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a felperesek felülvizsgálati kérelmének alaptalanságára hivatkozott, kérve a Kúria Pfv.IV.20.553/2019/8. számú határozata indokolásában írtak figyelembevételét.
- [42] A IV. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a felperesek felülvizsgálati kérelmének alaptalanságára hivatkozott. Indokolása szerint sem közvetlen, sem közvetett hátrányos megkülönböztetés nem valósult meg. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság határozata nem köti a bíróságot, az egy teljesen más ügyben született, így tendenciáról nem lehet beszélni. A felperesek által hivatkozott tanú csak általánosságokat fogalmazott meg, a konkrét ügyről nem volt személyes tapasztalata, a perbeli esetet követő időszokról tudott nyilatkozni. A felperesek által hivatkozott tanulmány egyoldalú beszámolókat rögzített anonim módon. A felperesek által a kórházban szülő nőkre vonatkozó levezetés csak fikció, bizonyítékként nem értékelhető.
- [43] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és új határozat hozatalával elsődlegesen a keresetet elutasító elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a III. rendű alperes fizetési kötelezettsége megállapításának mellőzését, harmadlagosan a fizetési kötelezettség mérséklését, ezek hiányában negyedlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át és a 221. §-át.
- [44] Indokolása szerint a jogerős ítélet ténybeli és jogi szempontból részben megalapozatlan, valamint a III. rendű alperes sérelemdíj fizetési kötelezettsége, a pernyertesség és pervesztesség aránya és a megítélt perköltség körében nem tett eleget indokolási kötelezettségének. A másodfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg a tényállást, ebből adódóan a III. rendű alperes késedelmét, valamint azt, hogy ez sértette a III-V. rendű felperesek személyiségi jogait.
- [45] Az I-II. rendű felperesek családban éléshez való jogának sérelmével kapcsolatban kérte figyelembe venni az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, valamint az elsőfokú ítélet indokolását. Elfogadhatatlannak tartotta, hogy ne lenne kimentési ok a gyermekvédelmi rendszer általános túlterheltsége.
- [46] A III-V. rendű felperesek családban éléshez való jogának sérelmével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a folyamatban lévő közigazgatási per miatt nem történt intézkedés az ügyben, mert azt előkérdésként kellett kezelni az ideiglenes elhelyezéssel kapcsolatos felülvizsgálat szempontjából. Az V. rendű felperes hazagondozását nem a jogorvoslati kérelmek eredményessége segítette elő, hanem az, hogy a nevelésbe vételt megszüntették. Mindezek alapján alaptalannak értékelte, hogy az III. rendű alperes 2014. június 2-a és december 18-a közötti magatartása miatt sérült volna a III-V. rendű felperesek családban éléshez való joga.
- [47] A további jogsértéstől való eltiltás álláspontja szerint a III. rendű alperesre nem értelmezhető, hiszen az illetékessége megszűnt a III-V. rendű felperesek vonatkozásában.
- [48] A III. rendű alperes sérelemdíj fizetési kötelezettségével kapcsolatban sérelmezte a kötelezettség megállapítását, annak mértékét, valamint azt, hogy az ítélet rendelkező része nem határozta meg a fizetendő összeg jogcímét. Álláspontja szerint a jogerős ítélet indokolása nem megfelelő sem a személyhez fűződő jogsértés alátámasztására, sem a sérelemdíj összegszerűsége körében. Hivatkozott arra is, hogy más ügyben a másodfokú bíróság 200.000

Pfv.III.20.512/2020/14.

forint sérelemdíjat határozott meg.

- [49] Az állam által előlegezett költség megfizetése körében álláspontja szerint a pernyertesség és pervesztesség aránya 12% és 88% lenne, így az alpereseket nem 5.531, hanem 4.425 forint megfizetésére kellett volna kötelezni.
- [50] A perköltség fizetési kötelezettséggel kapcsolatban a pernyertesség és pervesztesség aránya körében számítási hibára, valamint az indokolás elégtelenségére hivatkozott.
- [51] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmével szemben a felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben annak alopaltanságára hivatkoztak. Sérelmezték, hogy a III. rendű alperes nem fejtette ki az álláspontját, csak utalt az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataira. A Gyvt. 73. § (1) bekezdése egyértelműen meghatározta a III. rendű alperesre irányadó határidőt, így ahhoz nem kellett bevárni a közigazgatási bíróság ítéletét. Objektíve nem kizárható az újabb jogsértés elkövetése, ezért volt szükség a III. rendű alperes jogsértéstől való eltiltására. A sérelemdíj összegét a jogerős ítélet megfelelően indokolta. A másik ügyben a gyermek szüleitől való távoltartása nem haladta meg a 2 hónapot, míg a jelen esetben fél évig tartott. A III. rendű alperes a perköltség számítása körében nem adott elő olyan körülményt, amely indokolná a rendelkezés megváltoztatását.
- [52] A IV. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a IV. rendű alperes vonatkozásában a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 2:42. §-át, a 2:52. §-át és a 2:51. § (1) bekezdés *b*) pontját, a Pp. 206. §-át, valamint az Alaptörvény II. cikkét.
- [53] Indokolása szerint az I-II. rendű felperesek nem működtek családként, így vitatható a közös családban éléshez való jog sérelme. Az I-II. rendű felperesek már a gyermek születése előtt jóval korábban tisztában voltak azzal, hogy nem vihetik haza a gyermeket a kórházból, így ezzel nem váratlanul szembesültek. A II. rendű felperes mindenki máshoz hasonlóan üvegablakon keresztül nézhette meg a gyermeket, így nem sérülhetett a családban éléshez való joga. Az I. rendű felperes is ugyanúgy láthatta a gyermeket, mint minden más édesanya, mindaddig, amíg önkényesen el nem hagyta a kórházat. A jogerős ítélet így sérti a Ptk. 2:42. §-át. Az I. rendű felperes 2014. augusztus 6-án önkényesen elhagyta a kórházat, így a IV. rendű alperes helyesen intézkedett, amikor az elhagyott gyerekekről gondoskodott mindaddig, amíg a gyámhatóság nem hozott határozatot. A jogerős ítélet a tényeket és a bizonyítékokat helytelenül értékelte, így sérti a Pp. 206. §-át.
- [54] Az I. rendű felperes emberi méltóságával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az ápolási naplón szereplő bejegyzésből indult ki, ami félreérthető volt. Az I. rendű felperes tényszerűen nem szoptatott, de lehetősége volt a szoptatásra. Ennek ellenére többször magára hagyta az újszülöttet, így mesterséges táplálása vált szükségessé, amely következmény és nem indok volt. A jogerős ítélet jogszabályba ütköző módon értékelte az Alaptörvény II. cikkében rögzített alapjogot, mert a szoptatás mint tevékenység nem értékelhető és értelmezhető az emberi méltósághoz való jog körében. Az I. rendű felperes nem is szoptathatott volna, hiszen önként elhagyta a kórházat. Mindezek alapján a jogerős ítélet a Pp. 206. §-ába ütközik.
- [55] A sérelemdíj és a jogsértéstől való eltiltás körében arra hivatkozott, hogy személyiségi jogsértés hiányában nem állhat fenn sérelemdíj fizetési kötelezettség a Ptk. 2:52. §-a alapján, és nem alkalmazható a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti jogkövetkezmény sem.
- [56] A IV. rendű alperes felülvizsgálati kérelmével szemben a felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben annak alopaltanságára hivatkoztak. Indokolásuk szerint az ötödik gyermektől való elválasztás szempontjából irreleváns, hogy a szülők idősebb gyermekei otthon laktak-e vagy sem. Irreleváns az is, hogy a szülők korábban tudtak-e arról, hogy el akarják tőlük szakítani a gyermeket. A II. rendű felperes személyiségi joga nemcsak azért

Pfv.III.20.512/2020/14.

sérült, mert csak ablakon keresztül láthatta a gyermeket, hanem azzal is, hogy a határozat nélküli visszatartás miatt nem vihette őt haza. Az ötödik gyermek augusztus [...] -én született meg, az I. rendű felperes augusztus 6-án távozott, mert már ezt megelőzően nem engedték, hogy szoptassa a gyermeket, így reményvesztettségében hagyta el a kórházat. A gyermektől való elszakadást nem a távozása, hanem a kórház napokkal korábbi döntése okozta. Az elválasztás akkor lett volna jogszerű, ha a gyámhatóság dönt az elválasztásról, de ez csak augusztus 11-én történt meg. A kórházi tanúk egyike sem emlékezett személy szerint az I. rendű felperesre. Az ápolási napló bejegyzése egyértelműen azt támasztja alá, nem engedték, hogy az anya szoptassa a gyermekét.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [57] A felperesek, valamint a III. és IV. rendű alperesek felülvizsgálati kérelme alaptalan.
- [58] A Pp. 272. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.
- [59] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A 3. ponthoz fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény hivatkozott rendelkezése által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.
- [60] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelmek keretei között vizsgálhatta felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is.
- [61] A felperesek és a IV. rendű alperes felülvizsgálati kérelmükben állították, hogy a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit.
- [62] A Kúria Pfv.V.21.965/2018/8. számú, BH2020. 324. számon közzétett határozatában is kifejtettek szerint felülvizsgálatot jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni [Pp. 270. § (2) bekezdés], a felülvizsgálati kérelemben jogszabálysértést kell előadni [Pp. 272. § (2) bekezdés], valamint a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést vizsgálhatja [Pp. 275. § (2) bekezdés]. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás utolsó előtti bekezdése szerint az Alaptörvény a jogrend alapja, ugyanakkor az Alapvetés C) cikk (3) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk (2)-(3) bekezdése alapján az Alaptörvény nem jogszabály. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Ebből következően a felülvizsgálati kérelmekben hivatkozott jogszabálysértések vizsgálata körében a Kúriának a megsértettként állított jogszabályi rendelkezést az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie, és erre figyelemmel kell állást foglalnia a jogszabálysértésről. A Kúria azonban

Pfv.III.20.512/2020/14.

nem vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvényt, mert erre kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján. Mindezekre figyelemmel a Kúria azt nem vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvénynek a felülvizsgálati kérelmekben megjelölt rendelkezéseit.

- [63] A felperesek, valamint a III. és IV. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmeikben megsértett jogszabályhelyként a Pp. 206. § (1) bekezdését jelölték meg. E szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. E jogszabályhely a tényállás bíróság általi megállapítását, és ennek körében a felek előadásának és a bizonyítékoknak az értékelését szabályozza.
- [64] A felülvizsgálat a jogerős határozat jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló – így részleges átszarmaztató hatályú – rendkívüli perorvoslat, ezért érvényesül a felülmérlegelés korlátozottsága. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH1999. 44.). Nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja (BH1998. 401.). A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013. 119.).
- [65] A felperesek és a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmükben a Pp. 221. § (1) bekezdésének a megsértésére is hivatkoztak. E jogszabályi rendelkezés alapján az indokolásnak tartalmaznia kell a tényállást, annak bizonyítékait, a bizonyítékok mérlegelésénél figyelembe vett körülményeket, valamint az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat.
- [66] A Kúria gyakorlata szerint nem jelenti a Pp. 221. § (1) bekezdésének a megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4.). Az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné {7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása; az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie {26/2020. (XII. 2.) AB határozat Indokolás [22]}.
- [67] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben az egyenlő bánásmódhoz való jog megsértésének megállapítására irányuló kereseteik elutasítását sérelmezték, azonban az igényérvényesítést jelentő személyiségi jogi perben (Ebktv. 12. §) érvényesített személyiségi jogot szabályozó anyagi jogi jogszabályi rendelkezést (1959-es Ptk. 76. §, Ptk. 2:43. § *c)* pont), valamint a felróhatóságtól független szankciók közül a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását [1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *a)* pont, Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)* pont] megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg, így ezek megsértését a Kúria nem vizsgálhatta. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg a bizonyítási érdeket [Pp. 164. § (1) bekezdés] és a bizonyítási terhet [Pp. 3. § (3) bekezdés] szabályozó eljárási jogszabályokat, így a Kúria ezek megsértését sem vizsgálhatta. A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján a Kúriának ezért az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatos bizonyítékértékelést, valamint a jogerős ítélet állított tartalmi

Pfv.III.20.512/2020/14.

hiányosságát kellett vizsgálnia.

- [68] A felperesek felülvizsgálati kérelmében a IV. rendű alperessel szemben hivatkozott közvetlen hátrányos megkülönböztetés körében a jogerős ítélet feltünteti a jogszabályban előírt tartalmi elemeket, abból a bíróság döntése és annak indokai egyértelműen megállapíthatóak. A másodfokú bíróság részletesen megjelölte és értékelte azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján megállapította, hogy az első szoptatást követően az I. rendű felperes nem szoptathatta az ötödik gyermekét, valamint részletesen indokolta, hogy milyen okból nem találta bizonyítottnak a hátrány és a védett tulajdonság közötti okozati összefüggést. Az ezzel kapcsolatos bizonyítékértékelés nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást. A jogerős ítélet kiemelten értékelte, hogy sem az I. rendű, sem a III. rendű felperes egyik korábbi szülése esetén sem számolt be arról, hogy nemzetiséghez tartozásuk miatt gyámhatósági határozat nélkül eltiltották volna őket a szoptatástól, ezt a hátrányt az I. rendű felperesnek a negyedik gyermeke szülésekor sem kellett elszenvednie. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, így a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye.
- [69] A felperesek felülvizsgálati kérelmében a III. rendű alperessel szemben hivatkozott közvetett hátrányos megkülönböztetést szabályozó Ebktv. 9. §-át nem sérti a jogerős ítélet abból az okból, hogy azt nem értelmezte elkülönítve. A másodfokú bíróság vizsgálta a közvetett hátrányos megkülönböztetés megvalósulását, azzal kapcsolatos döntése és annak indokai a jogerős ítéletből megállapíthatóak, így az nem szenved tartalmi hiányosságban. A közvetett hátrányos megkülönböztetés olyan rendelkezésben valósul meg, amely látszólag megfelel az egyenlő bánásmód követelményének, de az mégis lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz védett tulajdonsággal rendelkező személyeket, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne (Ebktv. 9. §). Ebből következően azt kell vizsgálni, hogy a rendelkezés összehasonlítható helyzetben lévő személynél lényegesen nagyobb arányban hoz-e hátrányosabb helyzetbe védett tulajdonsággal rendelkező személyeket. Az egyenlő bánásmód megsértése csak összehasonlítható személyi kör esetén lehetséges (Kúria Mfv.I.10.169/2018/7., megjelent: BH2019. 179.). A gyermekvédelmi intézkedések késedelme és hiányossága körében csak az ilyen intézkedéssel érintett személyi kör van összehasonlítható helyzetben. Ebből következően a jogerős ítélet helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nincs okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, hiszen a hátrányok ugyanolyan módon érintették az összehasonlítható helyzetben lévő személyeket.
- [70] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben az I. és III. rendű alperessel szemben hivatkozott zaklatással kapcsolatban a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését állították. Az Ebktv. 10. § (1) bekezdése alapján zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő magatartás, amely az érintett személynek a védett tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása. A jogerős ítélet az I. és III. rendű alperesek okiratainak megfogalmazása kapcsán vizsgálta, hogy azok túlterjeszkedtek-e a megszabott jogi kereteken, a megfogalmazás lekicsinylő, megalázó vagy indokolatlanul sértő volt-e. A jogerős ítélet részletesen indokolta, hogy a védőnő és a családgondozó, valamint a III. rendű alperes tevékenysége milyen körülmények részletes értékelését teszi indokolttá. Az írásbeli megfogalmazásokat azok szövegkörnyezete és teljes tartalma alapján vizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy azok nem sértették az emberi méltóságot. Bizonyítékértékelése szerint a felperesek által állított szóbeli megjegyzéseket az általánosságokat tartalmazó tanúvallomások sem támasztották alá. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, így nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének.
- [71] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a személyiségi jogok megsértésének felróhatóságtól

Pfv.III.20.512/2020/14.

független további szankcióinak az alkalmazását, valamint megfelelő sérelemdíj megfizetésére való kötelezést is kértek. Felülvizsgálati kérelmükben azonban a jogerős ítéletet csak az egyenlő bánásmód megsértésének megállapítására alapított keresetek elutasítása körében kifogásolták, megsértett jogszabályhelyet és jogszabálysértés körülírását is csak az egyenlő bánásmód megsértése körében adtak elő, így a Kúria az ezt meghaladó további hivatkozásokat nem vizsgálhatta.

- [72] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében az I-II. rendű felperesek családban éléshez való joga megsértését megállapító ítéleti rendelkezést támadta, amelynek körében az elsőfokú eljárásban előadott érvelésére, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolására utalt. A Pp. 272. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni és az általa megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi nyilatkozatokra történő utalás (Kúria Pfv.V.20.301/2015/6., megjelölt BH2015. 307.; Kúria Kfv.IV.35.169/2014/4., megjelölt: BH2015. 241.; BH2009. 122., BH1998. 558., BH1995. 99.), ezért a Kúria csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és előadott jogszabálysértéseket vizsgálhatta. A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében támadta a jogerős ítéletnek azt az álláspontját, hogy kimentési okként nem fogadható el a gyermekvédelmi rendszer általános túlterheltsége, de ezzel kapcsolatban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, így azt a Kúria nem vizsgálhatta.
- [73] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében támadta a jogerős ítélet rá vonatkozó valamennyi rendelkezését, de a jogerős ítéletben kifejezetten feltüntetett, a személyiségi jogsértés megállapítására [1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *a*) pont, Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a*) pont], a sérelemdíjra és annak mértékére (Ptk. 2:52. §), a jogsértéstől való eltiltásra [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *b*) pont] vonatkozó anyagi jogi jogszabályi rendelkezéseket, az ideiglenes elhelyezés felülvizsgálatának késedelmével kapcsolatos jogszabályi rendelkezést [Gyvt. 73. § (1) bekezdés *b*) pont], valamint az ítélet rendelkező részének tartalmára, részleges pernyertesség esetén a perköltség és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó eljárási jogszabályhelyeket nem jelölte meg, így ezeket a Kúria sem vizsgálhatta.
- [74] A jogerős ítélet nem sérti a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt Pp. 206. §-át és a 221. §-át. A jogerős ítélet feltüntette a jogszabályban előírt tartalmi elemeket, abból a bíróság döntése és annak indokai egyértelműen megállapíthatóak. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, így nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének.
- [75] A IV. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében az I-II. rendű felperesek személyiségi jogsértésének a megállapítását, valamint a sérelemdíj és a jogsértéstől való eltiltás alkalmazását támadta.
- [76] A jogerős ítéletnek a személyiségi jogsértéssel kapcsolatos bizonyítékértékelése nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást. A jogerős ítélet kiemelten értékelte a IV. rendű alperes által a rá vonatkozó jogszabályok alapján kötelezően vezetett ápolási dokumentációk bejegyzését, valamint az ezzel szemben álló tanúvallomásokat. A rendelkezésre álló bizonyítékból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, így nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének. A jogerős ítélet helyesen utalt arra a körülményre, hogy az I. rendű felperest engedély nélküli eltávozását megelőzően elválasztották a gyermekétől, így a jogerős ítéletben megállapított személyiségi jogsértés ekkor megvalósult. A jogerős ítélet helyesen értékelte, hogy az újszülött anyától történő elválasztása a gyermekét szoptató többi anyával szemben súlyosan megalázó helyzetbe hozta az I. rendű felperest. Mivel a személyiségi jogsértés megvalósult, ezért a jogerős ítélet helyesen alkalmazta annak szankcióit.

Pfv.III.20.512/2020/14.

- [77] A felülvizsgálati kérelmekben felsorolt egyéb jogszabályoknak az ügy elbírálásánál nem volt jelentőségük.
- [78] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelmekben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [79] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése és a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján kötelezni kellett őket a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján határozta meg.
- [80] Az I. rendű alperes kivételével a többi fél saját felülvizsgálati kérelme körében pervesztes, míg az ellenfél felülvizsgálati kérelme körében pernyertes. Az előlegezett költségek összege között nincs számottevő különbség, ezért a Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a saját felülvizsgálati eljárási költségét.
- [81] A felperesek teljes személyes költségmentessége, valamint a III. és IV. rendű alperesek teljes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 4. § (1) bekezdése, valamint a 74. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó, a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a alapján.
- [82] A Kúria a felülvizsgálati kérelmeket tárgyaláson kívül bírálta el a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 42. § (10) bekezdése alapján.
- [83] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. május 25.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró Dr. Kiss Gabriella s.k. bíró